

Sastamalan kaupunki

Ympäristöterveyden- huollon valvontasuunnitelman raportointi 2024

www.sastamala.fi

SASTAMALA
sopivasti sykettä

Yleistä

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2020-2024. Valvontasuunnitelman päivitys on tehty vuodelle 2024 ja se on käsitelty Ympäristöterveydenhuollon jaostossa 5.12.2023 § 47. Kunnalliset suunnitelmat pohjautuvat keskusvirastojen laatimiin kansallisiin ohjelmiin. Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelmalla luodaan yhteiset periaatteet eri lakien mukaisille toimialakohtaisille valvontaohjelmille. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma sisältää terveydensuojelulain-, elintarvikelain- ja tupakkalain valvontasuunnitelman. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi käsitellään vuosittain helmikuun loppuun mennessä.

Ympäristöterveydenhuolto tuottaa ympäristöterveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon lakisääteiset palvelut Kihniön ja Punkalaitumen kunnalle sekä Ikaalisten, Parkanon ja Sastamalan kaupungille. Lisäksi ympäristönsuojelun lakisääteiset palvelut tuotetaan Punkalaitumen kunnalle ja Sastamalan kaupungille. Sastamalan kaupunki toimii vastuukuntana. Lakisääteisenä viranomaisena toimii Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon jaosto.

Ympäristöterveydenhuollon jaostossa on kolme jäsentä, kaksi Sastamalasta ja yksi Punkalaitumelta. Ikaalisten ja Parkanon kaupunki sekä Kihniön kunta valitsevat ympäristöjaostoon jokainen yhden jäsenen. Nämä osallistuvat ympäristöterveydenhuollon jaoston kokouksiin silloin, kun käsittelyssä on ao. kuntia koskevia asioita tai koko yhteistoiminta-aluetta koskevia asioita.

Valtakunnallinen ympäristöterveyden toimintasuunnitelma sekä tavoitteet kuvataan seuraavissa asiakirjoissa, jotka on huomioitu valvontasuunnitelmaa laadittaessa: Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020 - 2024

Monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma (VASU)

Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO) 2015 - 2023

Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma 2020 - 2024

Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma 2020 - 2024

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmassa kuvataan tarkemmin ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallinen valvonta, käytettävissä olevat voimavarat, suunnitelman hyväksyminen ja seuranta.

Toimintaympäristön kuvaus

Ympäristöterveydenhuollon kokonaisuuteen sisältyy elintarvikevalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, eläinlääkintä sekä terveydensuojelu- ja tupakkalain valvonta. Ympäristöterveyden tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Toimenpiteinä on terveyshaittojen ennalta ehkäisy ja todettujen haittojen poistaminen tai vähentäminen.

Ympäristönsuojelun tulee lain kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (64/1986) annetun lainsäädännön mukaan alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua

siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava elinympäristö. Merkittävimpiin toimintoihin vaikutetaan ympäristölupamenettelyn avulla ja muutoin valvonnallisilla toimenpiteillä.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa määritetään valvonnan periaatteet. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma perustuu terveydensuojelulain 6 §:n, elintarvikelain 39 §: ja eläinlääkintähuoltolain 10 §:ään. Valvontasuunnitelma käsitti toimialan yhteisen osan sekä toimialakohtaiset suunnitelmat. Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma perustui ympäristönsuojelulain 168 §:ään ja se hyväksyttiin erikseen.

Valvontasuunnitelmakaudella oli tavoitteena yhtenäistää ympäristöterveysvalvonnan valvontakäytäntöjä koko maassa ja saattaa toiminnanharjoittajat samanarvoiseen asemaan valvonnan tiheyden ja laadun osalta. Tavoitteena oli valvontaa suuntaavien painopisteiden avulla kohdistaa rajalliset valvontaresurssit tehokkaasti ja suunnitelmallisesti edistämään elinympäristön terveellisyyttä.

Ympäristöterveysvalvonnan yleiset periaatteet ja velvollisuudet kuvataan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa virallisesta valvonnasta 2017/625 (valvonta-asetus) ja ne on sisällytetty käytössä olevaan valtakunnalliseen laatujärjestelmään LaatuNettiin. LaatuNet on selainpohjainen toiminnanohjausjärjestelmä, jossa kuvataan toiminnan prosessit, tavoitteet, vaatimukset ja toiminnan säännöllinen arviointi. Ympäristöterveysvalvonnassa käytetään monipuolisia valvontamenettelyitä, joista yleisin ja näkyvin on tarkastus.

Elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja terveydensuojelun sekä tupakalain mukaisia valvontatehtäviä hoiti yhteensä kuusi viranhaltijaa. Eläinlääkintäpalveluja tuotti yhdeksän viranhaltijaa. Ympäristöterveydenhuollon johtaja hoiti laitosvalvonnan.

Ympäristönsuojeluvalvonnan tehtäviä hoiti kaksi viranhaltijaa.

Valvontaa tekevän henkilökunnan toimipaikat sijaitsivat Sastamalassa ja Ikaalisissa. Pieneläinvastaanottoja oli Sastamalassa (kaksi), Punkalaitumella, Ikaalisissa, Kihniössä ja Parkanosssa. Tarkastuksia tekevä henkilökunta valvoi työnjaon perusteella koko toiminta-alueen. Kunnaneläinlääkärit hoitivat yhteistoiminta-alueen kotieläimet: tuotantoeläimet ja hevoset pääosin tiloilla ja pienikokoiset kotieläimet pieneläinvastaanotoilla.

Valtakunnalliset, yhteiset ympäristöterveyden tavoitteet

Tavoitteena on suunnitelmallinen ja tehokas valvonta ja sen kohdentaminen perustuu asiantuntevaan kohdekohtaiseen riskinarviointiin. Valvontasuunnitelmakaudella valvonnan kohdentumista tehostetaan jatkuvalla kohdekohtaisella riskinarvioinnilla. Toimenpiteet suunnataan niihin kohteisiin, joissa valvonnalle on eniten tarvetta. Valvontakohdekohtainen riskinarviointi perustuu pääosin Vati-järjestelmän riskinarviointiin. Joidenkin kohteiden osalta on tehty paikallista arviointia ja Vati-järjestelmään on merkitty arviointiin vaikuttavat tekijät ja kohteen paikallisesti päätetty valvontatiheys.

Hallintolaki (434/2003) ja EU:n valvonta-asetus määrittelevät ympäristöterveyden viranomaisiin kohdentuvat yleiset velvollisuudet, valvontamenettelyt sekä henkilökunnan koulutusvaatimukset. Kaikkia toimijoita on valvottava säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tiheydellä. Valvontaa on tehtävä yhtenäisellä tavalla, avoimesti ja se on dokumentoitava. Valvontakohteet on kirjattu valtakunnalliseen Vati-järjestelmään. Vati-järjestelmään kirjataan kohdetta koskevat tiedot sisältäen kohteen perustiedot, tarkastustiedot, yhteydenotot, näytteenotot ja muut toimenpiteet koskien kohdetta.

Valvonnan menetelmiä ovat mm. tarkastukset, omavalvonnan riittävyyden ja toteuttamisen arvioiminen, toimijoiden ja henkilökunnan haastattelut, näytteenotto sekä toimijoiden auditointi. Tarkastukset on pyritty pääsääntöisesti tekemään ennalta ilmoittamatta. Toimijoilla on ollut mahdollista saada neuvontaa ja ohjausta tarkastuksilla.

Yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö

Valvontaohjelmakauden teemana oli yhdenmukaisen valvonnan ja yhteistyön edistäminen. Valvonta-asetus astui voimaan juuri uuden valvontaohjelmakauden alkaessa, jolloin sen asettamat vaatimukset voitiin ottaa huomioon 2020–2024 valvontaohjelmassa. Valvonta-asetuksessa määritellään virallinen valvonta, toimivaltaisen viranomaisen yleiset velvollisuudet ja virallista valvontaa koskevat yleiset säännöt.

Yhdenmukainen valvonta sisältää myös valvonnan laadun parantamisen. Yhdenmukaista valvontaa ja valvonnan laatua edistetään valvontasuunnitelmakaudella seuraavilla toimenpiteillä: Yhtenäistettiin Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon sisäisiä valvontakäytäntöjä, jolloin valvonnan vaikuttavuus ja laatu paranivat. Yhtenäistettiin valvontakäytäntöjä valtakunnallisen laatujärjestelmän avulla, joka on käytössä yli puolella maamme valvontayksiköistä. Toimenpiteenä oli osallistuminen yhteisiin interkalibrointeihin resurssien mukaan.

Sisäistä auditointia ei suoritettu vuoden 2024 aikana, vaan se on siirtynyt tehtäväksi vuoden 2025 alussa. Vuoden 2024 aikana ei ole ollut ulkoisia auditointeja. Seuraava ulkoinen auditointi on tarkoitus teettää 2025 tai 2026.

Ympäristöterveydenhuollon laadun mittareita ovat tällä hetkellä mm. tarkastusmäärät. Ympäristötarkastajien osalta vuoden 2024 tarkastusmäärissä (tavoite >70 %) päästiin tavoitteisiin, terveystarkastajien vuoden 2024 tarkastusmäärissä (tavoite >90 %, mukaan lukien laitosvalvonta) päästiin tavoitteisiin. Eläinlääkintähuollon päivistysvelvoitteen tavoite on 100 %, ja tavoitteeseen päästiin vuoden 2024 aikana. Asiakastytyväisyyskysely tehtiin 2024 Webropol kyselyllä. Tulokset olivat pääosin hyviä yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Osa palautteista oli sellaisia, että palautteen antajalla ei ehkä ollut ihan selvillä tehtäviin kuuluvat sopimuskunnat, koska palautetta annettiin sellaisen kunnan toiminnasta, joka ei kuulu valvonta-alueelle.

Oiva-tarkastusta koskevista tarkastusriveistä laaditaan joka vuoden alussa listaus, mitä kohtia tarkastetaan tarkastuksilla (ei koske laitosvalvontaa). Listauksen tarkoitus on varmistaa, että jokainen Oivarivin-kohta tulee tarkastetuksi vähintään

kerran kolmessa vuodessa. Laitosten osalta on erillinen Excel-taulukko, jossa valvova tarkastaja itse huolehtii, että jokainen kohta tulee tarkastetuksi vähintään kerran kolmessa vuodessa. Mikäli laitoksella on vientiä, vientitarkastusohjeen mukaan huomioidaan vientiä koskevat Oiva- kohdat.

Valvonnan yhdenmukaistamista ja yhteistyötä voitiin edistää seuraavilla tavoilla:

- laatu järjestelmä
- viranomaisyhteistyö
- yhteistyö toimijoiden kanssa
- varautuminen

Tampereen, Pirtevan ja Sotesin yksiköiden välillä on kesällä 2018 solmittu yhteistoimintasopimus, joka mahdollistaa virkatehtävien hoitamisen myös toisen yksikön alueella. Pirtevan ja Sotesin kesken on tehty sopimukseen perustuvaa yhteistyötä erityisesti elintarvikelain ja eläinsuojelulain mukaisissa tarkastuksissa. Tällöin toisen yksikön viranhaltijat ovat tehneet tarkastuksia ja päätöksiä myös toisella toimialueella. Vuoden 2024 aikana ei ole tehty yhteistyötä tämän sopimuksen mahdollistamissa tehtävissä.

Laatujärjestelmä - tavoitteena valvonnan laadun parantaminen

Valvonta-asetuksella edistetään valvonnan vaikuttavuutta ja yhdenmukaisuutta. Viranomaisella on oltava käytössään valvonnan todentamismenettelyt ja toiminnan sekä valvonnan yhdenmukaisuutta on kehitettävä jatkuvasti. Valvonta-asetuksen vaatimukset toimeenpantiin valtakunnallisen laatujärjestelmän Laatunetin järjestelmällisellä käyttöönotolla. Vuonna 2020 aloitettiin suunnitelmalliset sisäiset auditoinnit ja otettiin käyttöön niissä esiin tulleita kehittämistoimenpiteitä.

Laatujärjestelmässä on kuvattu alkutuotannon valvonnan, elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan, asunnontarkastuksen, terveydensuojelun ja tupakkalain prosessit. Prosessikuvauksissa määritetään toiminnan tavoite ja vaatimukset sekä arvioitavat ja mitattavat suureet. Lisäksi järjestelmässä on kuvattu tarkastuksille valmistautuminen ja siinä on ohjeet ja lomakkeet tarkastettaville asioille ja tarkastuspöytäkirjoihin kirjattavat seikat.

Järjestelmä sisältää toiminnan vaihtelevuuden arvioinnin ja toimenpiteet vaihtelevuuden vähentämiseksi. Vaihtelevuuden vähentämiseksi ja valvonnan laadun varmistamiseksi yksikkö osallistui vuoden 2024 aikana toteutettaviin interkalibrointiin, jotka olivat elintarvikepetos- sekä tupakkavalvonnan myynnin interkalibrointi. Vuoden 2024 lopussa Laatunet järjestelmä irtisanottiin ja lähdettiin kehittämään omaa laatujärjestelmää. Laatujärjestelmän kehittäminen lähti liikkeelle prosessikuvausten päivityksestä vuoden 2024 loppupuolella.

Viranomaisyhteistyö

Monissa valvontatilanteissa tarvitaan useamman viranomaisen yhteistyötä, sitä edistää jatkuva vuoropuhelu eri viranomaisten kesken. Keskeisiä yhteistoimintaviranomaisia ovat ympäristönsuojeluviranomainen, rakennusvalvontaviranomainen, sosiaali- ja terveydenhuolto, poliisi ja

aluehallintovirasto. Yhteistyötä tehdään niin epidemioiden, varautumisen, kun virka-apupyynnöiden yhteydessä.

Epidemia- ja sisäilmatyöryhmät eli tuttavallisemmin Ruokamyrkytystyöryhmät kokoontuivat vuoden 2024 aikana. Sastamalan ympäristöterveydenhuollon alueella on kaksi työryhmää. Ryhmien tehtävänä on mm. elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittäminen ja terveysvaara-arviot. Eläinsuojeluvalvonnassa poliisiin ja kunnaneläinlääkärien yhteistyö ja zoonositapauksissa ympäristöterveyden ja terveydenhuollon yhteistyö turvataan. Eläinsuojeluvalvonnassa yhteistyötä poliisin kanssa on tehty valvontavuoden 2024 aikana. Yhteiset valmiusharjoitukset ja erityistilannesuunnitelmien valmistelu tiivistävät viranomaisyhteistyötä. Yhteistyötä aluehallintoviraston kanssa edistetään yhteisillä neuvottelupäivillä. Aluehallintoviraston järjestämiin tilaisuuksiin on osallistuttu aktiivisesti.

Yhteistyö alkoi suunnittelukaudella myös verohallinnon kanssa, kun ympäristöterveysvalvonta alkoi valvoa ja seurata elintarvike- ja tupakkapetoksia. Tavoitteena oli, että viranomaiset avustavat toisiaan joustavasti toimivaltansa rajoissa hallintotehtävän hoitamisessa.

Yhteistyö toimijoiden kanssa

Tavoitteena oli siirtää valvonnan painopistettä enemmän neuvonnan ja ohjauksen suuntaan. Valvonnan yhteydessä toimijoita on neuvottu valvonnassa esiin nousseissa asioissa ja ohjattu toimijoita tietolähteiden piiriin.

Kohdekohtainen riskinarviointi

Kohteen valvontatiheyteen vaikuttaa kohteen toiminnan luonne, laajuus, altistuvien määrä sekä vaaran vakavuus ja todennäköisyys.

Keskusviranomaiset Ruokavirasto ja Valvira ovat kirjanneet valtakunnallisiin valvontaohjelmiin saman tyyppisten ja samankokoisten kohteiden keskimääräisen valvontatarpeen. Ympäristöterveydenhuolto arvioi riskiperusteisesti kohdekohtaisen tarkastustarpeen. Valvontaa voitiin vähentää, mikäli toimijan on todettu hoitavan velvoitteensa asiantuntevasti ja asianmukaiseksi. Valvontaa voitiin toisaalta lisätä silloin, kun toiminnassa havaittiin puutteita. Kummassakin tapauksessa valvontaviranomaisen oli tarvittaessa perusteltava valvontatiheyden muutos. Muutos kirjattiin valtakunnalliseen tietojärjestelmä Vatiin.

Valvonta-asetuksessa luetellaan toimivaltaisen viranomaisen käyttämät valvontamenetelmät, joita ovat tarkastus, todentaminen, seuranta, kohdennettu seuranta, näytteenotto sekä laboratorioissa tehtävät analyysit, testaus ja diagnoosit.

Näytteenottosuunnitelma

Näytteitä otettiin elintarvikkeista sekä talous- ja uimavesistä erillisen näytteenottosuunnitelman mukaisesti.

Laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat, joihin valvonta tukeutuu

Ympäristöterveydenhuolto käytti näytteiden analysointiin ensisijaisesti KVVY Tutkimus Oy:n laboratoriota. Tutkimukset, joita KVVY Tutkimus Oy:n akkreditointi ei kata, analysoitiin muissa akkreditoituissa laboratorioissa.

Voimavarat ja niiden jakautuminen toimialoittain

Ympäristöterveydenhuolto jakautuu kolmeen osa-alueeseen: eläinlääkintähuolto, terveysvalvonta ja ympäristönsuojelu. Kaikki Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon viranhaltijat ovat toimivaltaisia ympäristöterveysvalvonnan toimialalla. Sastamalan kaupungilla oli käytössä riittävä määrä työn mahdollistamia laitteita ja välineitä.

Henkilöstön resurssien arviointi

Henkilöstön resurssointiin on käytetty tarkastukseen keskimääräisesti käytettävää aikaa, joka riippuu mm. kohteen koosta ja toiminnan laajuudesta kahdesta tunnista useisiin tunteihin, keskimääräisenä tarkastusaikana on käytetty 4 tuntia. Tarkastuksen keskimääräisesti arvioituun aikaan on otettu huomioon; tarkastuksen valmistelu, tarkastus, tarkastuskertomuksen kirjoittaminen, laskutus ja mahdollisesti näytteenotto.

Voimavarojen suunnittelussa on otettu huomioon myös matka-aika. Matkat valvontakohteeseen ja takaisin eivät kuitenkaan sisälly tarkastukseen käytettävään aikaan.

Käytössä oleva henkilöstö elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka- ja lääkelain mukaiseen valvontaan on yhteensä 4,2 htv. Vuodelle 2024 on suunniteltu terveydensuojelulain valvontaan 1,8 htv, tupakkalain valvontaan 0,1 htv ja elintarvikevalvontaan 2,3 htv. Neljä terveystarkastajaa suorittaa elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka- ja lääkelain mukaista valvontaa. Valvontaeläinlääkärit, kunnaneläinlääkärit ja ympäristöterveydenhuollon johtaja suorittavat lisäksi elintarvikevalvontaa. Suunnitellut resurssit ovat toteutuneet suunnitelmallisesti vuoden 2024 aikana.

Laskennallisesti suunnitelmanmukaiseen valvontaan kuluva aika vuoden 2024 suunnitellut tarkastusmäärät huomioiden oli: Elintarvikevalvonnan suunnitelmanmukaiset tarkastukset 171 kpl, uusintatarkastukset (15 %) 29 kpl. Elintarvikelain mukaiseen suunnitelmanmukaiseen valvontaan käytetään työaikaa laskennallisesti n. 800 h. Terveystarkastajain suunnitelman mukaiset tarkastukset 76 kpl, uusintatarkastukset (15 %) 11 kpl. Terveystarkastajain suunnitelman mukaiseen valvontaan käytetään työaikaa laskennallisesti n. 348 h. Tupakka- ja lääkelain mukaista valvontaa suoritetaan elintarvike- sekä terveydensuojelulain mukaisen valvonnan yhteydessä, eikä sen suorittamiseen kuluva aika ole laskettu erikseen. Talousvesivalvonnan sekä allasvesivalvonnan näytteenottoon kuluva aika ei ole myöskään laskettu erikseen. Asunnontarkastukset eivät ole suunnitelmanmukaisia tarkastuksia ja niitä tulee vaihdellen vuosittain. Asunnontarkastuksiin on varattu käytettäväksi n. 0,6 htv.

Valvontasuunnitelman mukaisen tarkastusten toteutuminen vuonna 2024:

- Elintarvikelain mukaiset suunnitelmalliset tarkastukset 170 kpl
- Terveydensuojelulain mukaiset suunnitelmalliset tarkastukset 95 kpl
- Terveyshaittatarkastukset sis. asunnontarkastukset 24 kpl
- Muu tarkastus ei suunnitelman mukaiset 5 kpl

Työ sisältää monipuolisesti alan valvontatehtäviä, joten perehtyminen ajantasaiseen lainsäädäntöön vie aikaa. Valvojien tehtäviin kuuluu myös valvontakohteiden ohjaus ja neuvonta, joka vie aikaa tarkastusten yhteydessä sekä muuten tehtynä.

Valvonnan erikoistuminen elintarvikevalvontaan tai terveydensuojeluvalvontaan ei ole mahdollista alueen laajuuden sekä henkilöstön vähäisen määrän vuoksi.

Tarkastusten suorittamiseen käytetty matka-aika on alueella yleisesti suuri kohteiden hajanaisen sijoittelun vuoksi. Tarkastusten suunnittelussa pyritään suorittamaan samalla alueella matka-aikojen säästämiseksi.

Valvonnan suunnittelussa aikaa tulee varata myös ennalta suunnittelemattomiin tehtäviin, kuten yllä on mainittu uusintatarkastukset sekä myös mahdollisten erityistilanteiden hoito, kuten vesiepidemian tai ruokamyrkytyksen selvittäminen. Näiden kyseisten tilanteiden työaikaan varaaminen on haastavaa, koska etukäteen ei voida tietää tuleeko kyseisiä tilanteita suunnitelmavuoden aikana. Poikkeukset näiden selvittämiseen kuluu työaika pitkiä aikoja ja sen takia sille ajalle suunnitellut muut tehtävät siirretään eteenpäin tai pahimmassa tapauksessa kaikkia vuodelle suunniteltuja töitä ei saada tehtyä.

Koulutussuunnitelma - osaamisen kartoitus ja varmistaminen

Sastamalan kaupungilla on yhteinen koulutussuunnitelma. Jokainen osallistuu oman vastuualueensa mukaisiin täydennyskoulutuksiin tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Vuosittain pidettävissä kehityskeskusteluissa jokainen työntekijä arvioi omaa osaamistaan ja kehittämistarpeitaan.

Henkilöstöllä on ollut mahdollisuus osallistua alaansa liittyvään koulutukseen halukkuuksien mukaisesti. Eläinlääkärit ovat osallistuneet koulutuksiin 20 työpäivän verran, terveystarkastajat, ympäristötarkastajat ja ympäristöterveydenhuollon johtaja alaan liittyvä koulutus 61 työpäivän verran. Esihenkilön henkilöstöön liittyvä sekä järjestelmiin liittyvää koulutusta 12 työpäivän verran.

Valvonnasta perittävät maksut

Valvontasuunnitelman mukainen ympäristöterveysvalvonta on pääosin maksullista. Valvontamaksut määräytyvät Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon jaoston vahvistaman maksutaksan mukaan. Myös valvontasuunnitelmaan kirjattujen valvontahankkeisiin liittyvät tarkastukset ja näytteenotto ovat maksullisia.

Valvonnasta perittävät maksut eivät ylitä todellisia kustannuksia, poikkeuksena ovat tupakkalain mukaiset maksut. Tupakkalain mukainen valvontamaksu on veroluontoinen ja sen enimmäismäärä on säädetty tupakkalaissa. Uutena lakiin perustuvana maksuna tuli voimaan vuonna 2022 elintarvike- ja terveydensuojelulaissa määritellyille valvontakohteille 150 euron suuruinen valvonnan perusmaksu, jonka kunta perii vuosittain.

Valvontamaksuja on peritty vuodelta 2024 seuraavasti:

- Elintarvikelain mukainen Oiva-tarkastus 40 440 €
- Elintarvikelain mukainen valvonnan perusmaksu 35 850 €
- Todistus toimijalle elintarvike 5 640 €
- Elintarvikeviennin asiakirjat 480 €
- Terveysturvajulain mukainen tarkastus 13 560 €
- Terveysturvajulain mukainen valvonnan perusmaksu 21 000 €
- Terveysturvajulain mukaisen ilmoituksen käsittely 1 560 €
- Tupakkalain mukainen päätös 1 260 €
- Tupakkalain mukainen valvontamaksu 33 200 €
- Lääkelain mukainen päätös 600 €
- Lääkelain mukainen valvontamaksu 1 920 €

Varautuminen

Ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelma on päivitetty vuoden 2024 aikana. Suunnitelma sisältää yleisen osan, varautumisen elintarvike- ja vesivälitteisiin epidemioihin, varautumisen säteilyvaaratilanteisiin ja toimintaohjeet helposti leviävien eläintautien varalle.

Viestintäsuunnitelma

Ympäristöterveydenhuolto viestii kuntalaisille, toimijoille ja muille asiakkaille ennakoivasti hyödyntäen alueen kuntien viestintäkanavia ja Sastamalan kaupungin viestintäsuunnitelmaa. Viestinnän periaatteena ovat luotettavuus, avoimuus, tasapuolisuus ja nopeus.

Elintarviketurvallisuuden painopisteet vuonna 2024

Valtakunnallisia elintarviketurvallisuuden painopisteitä olivat:

- Valvonnan kattavuus; kaikkien valvontakohteiden saattaminen valvonnan piiriin sekä kaikkien suunnitelman mukaisten valvontakohteiden tarkastamisen.
 - Painopisteeseen liittyen havainnointia valvonnan piiristä puuttuvista kohteista paikallislehdistä sekä sosiaalisen median ilmoituksista. Lehtiä seurattiin säännöllisesti vuoden aikana ja sosiaalista mediaa hieman harvemmin.
- Havaittuihin epäkohtiin puuttuminen ja valvontatoimenpiteiden loppuun saattaminen. Valvonnan vaikuttavuuden ja tasapuolisuuden turvaamiseksi on tärkeätä, että havaittuihin epäkohtiin puututaan oikein ja varmistetaan, että epäkohdat tulevat korjatuiksi.
 - Kohteissa havaittujen puutteiden perusteella kohteille annettiin tarvittaessa määräaika ja kohteeseen suoritettiin seurantatarkastus. Joitakin seurantatarkastuksia on siirtynyt vuoden 2025 puolelle, koska alkuperäinen tarkastus on tehty lähellä vuoden 2024 loppua.
- Osallistuminen valvojan työkalupakin kehittämiseen. Ideointi ja kommentointi erilaisissa työpajoissa sekä saatujen työkalujen hyödyntäminen valvontakäytännöissä.
 - Ruokavirasto laati yhteistyössä valvontayksiköiden kanssa työkalupakin, johon valvontayksiköt pystyivät antamaan kommentteja.

- Pandemiavalmiuden kehittäminen arvioimalla omaa toimintaa ja yhteistyötä muiden hallinnontasojen kanssa. Päivitetään oma valmiussuunnitelma kriittisten kehittämiskohteiden osalta.
 - Erityistilanteisiin varautumisen suunnitelma on päivitetty vuoden 2024 aikana. Ruokamyrkytystyöryhmät kokoontuivat vuoden 2024 aikana ja niitä koskeva suunnitelma päivitettiin.
- Elintarvikeketjun rikollisuuden torjunnan kehittäminen. Osallistumalla koulutuksiin, työpajatyöskentelyyn. Ilmenneiden tapauksien hoitamiseen osallistuminen.
 - Osallistuttiin aktiivisesti elintarvikkeiden rikollisuuden torjuntaverkoston koulutuksiin.

Painotetaan vuonna 2024 seuraavia kokonaisuuksia Oiva tarkastuksilla:

- Lämpötilavalvonta, jäljitettävyyden ja takaisinvedot.
 - Kyseiset asiat sisältyivät suunnitelmanmukaisessa tarkastuksessa olleiden kohteiden Oivatarkastuksiin.

Terveydensuojeluvalvonnan painopisteet vuonna 2024

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukevat terveydensuojelulain valvontaohjelman painopisteet, joita ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen.

Ympäristöterveys tukee toimijoita riskien tunnistamisessa sekä varaudutaan häiriötilanteisiin ja sovitetaan yhteen eri viranomaisten suunnitelmat. Osallistutaan valmiusharjoituksiin.

Osallistuttiin keskusviranomaisten järjestämiin valmiutta koskeviin harjoituksiin ja yhteistyökokouksiin.

Tupakkalain painopisteet vuonna 2024

Tupakkalain toimeenpanon valvonnan painopisteet vuodelle 2024 ovat tuotevalvonta, markkinointikiellon valvonta sekä omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa.

Osallistuttiin tuotevalvontaa ja markkinointikieltoa koskevaan koulutukseen. Osallistuttiin Sastamalan kaupungin ehkäisevän päihdetyön yhteistyöpalaveriin.